

Józef Kuczyński

---

40. rocznica śmierci gen. Antoniego Chruściela "Montera" - dowódcy połączonych sił powstańczych w Powstaniu Warszawskim

---

Niepodległość i Pamięć 8/1 (17), 219-221

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Józef Kuczyński

40. rocznica śmierci gen. Antoniego Chruściela „Montera” — dowódcy połączonych sił powstańczych w Powstaniu Warszawskim

30 listopada 1960 roku zmarł nagle w miejskim autobusie w Waszyngtonie w czasie powrotu do domu z pracy — generał Antoni Chruściel „Monter” — wieloletni mieszkaniec Rembertowa, gdzie wybudował dom rodzinny. Z okazji tej rocznicy Muzeum Niepodległości w Warszawie zorganizowało w dniu 18 grudnia 2000 roku okolicznościową uroczystość. W jej ramach wspomnienia o Generale ze swoich z Nim spotkań w czasie Powstania Warszawskiego wygłosili: gen. Stanisław Komornicki Nałęcz — Kanclerz Orderu Wojennego *Virtuti Militari* oraz płk Władysław Roman — ze Związku Powstańców Warszawskich.

Wspomnienia te przybliżyły uczestnikom uroczystości — wśród których byli mieszkańcy Rembertowa — postać Generała. We wspomnieniach tych gen. Antoni Chruściel „Monter” jawi się jako wybitny i bardzo odważny dowódca, bardzo sprawiedliwy, doskonały organizator — człowiek o szerokich poglądach społecznych. Generał troszczył się nie tylko o swoich podkomendnych, lecz również o losy ludności Warszawy. Myślał o perspektywach istnienia Polski. Po wygłoszeniu wspomnień głos zabrał reprezentant środowiska Rembertowa p. Włodzimierz Graf. W swoim wystąpieniu stwierdził, że:

- dotychczas nie zostały w Warszawie należycie uhonorowane czyny gen. Antoniego Chruściela „Montera”. Najlepszym tego dowodem jest fakt, że istnieją w Warszawie liczne tablice pamiątkowe, obeliski, głazy itp. poświęcone oddziałom powstańczym wszystkich ugrupowań politycznych, którymi Generał dowodził w Powstaniu Warszawskim, a tylko jedna tablica pamiątkowa na kościele parafialnym w Rembertowie, ufundowana zresztą przez organizacje społeczne Rembertowa, jest Jemu poświęcona.
- od wielu lat środowisko rembertowian i Związek Powstańców warszawskich w Bydgoszczy czynią starania o odznaczenie gen. A. Chruściela Orderem Orła Białego. Starania popierają Zarządy Główne Światowego Związku Żołnierzy AK i Związku Powstańców

Warszawskich oraz Rada Gminy Warszawa Rembertów. Kapituła Orderu Orła Białego już dwukrotnie rozpatrywała wnioski o odznaczenie Generała, ale zajęła stanowisko negatywne i nie przedstawiła stosownego wniosku Prezydentowi RP;

— władze Warszawy w 1995 roku podjęły decyzję o nadaniu mostowi przez Wisłę na wysokości Siekierok imienia gen. A. Chruściela „Montera”, a teraz z tej decyzji z niewiadomych powodów się wycofują. Wobec tego Rada Gminy Rembertów 5 września 2000 roku wystąpiła w tej sprawie z formalnym wnioskiem do Rady m.st. Warszawy. Wniosek dotychczas poparli biskup połowy Wojska Polskiego i Komenda Akademii Obrony Narodowej;

— nasuwa się oczywisty wniosek, że władze decyzyjne nie chcą tego zasłużonego dla Polski, a szczególnie dla Warszawy, Polaka odpowiednio upamiętnić i uhonorować.

Wypowiedź W. Grafa została przyjęta przez uczestników uroczystości brawami. Po wystąpieniu głos ponownie zabrał gen. S. Komornicki–Nałęcz, który stwierdził, że:

— Kapituła Orderu Wojennego Virtuti Militari wystąpiła do Kanclerza Kapituły Orderu Orła Białego z poparciem wniosków o odznaczenie gen. A. Chruściela „Montera” Orderem Orła Białego,

— ostateczną decyzję o odznaczeniu Orderem Orła Białego podejmie urzędujący Prezydent RP — Wielki Mistrz Orderu Orła Białego, po rozpatrzeniu przedstawionego mu odpowiedniego wniosku,

— Kapituła Orderu Wojennego Virtuti Militari poparła wniosek Rady Gminy Warszawa Rembertów o nadanie mostowi przez Wisłę na tzw. Łuku Siekierkowskim imienia gen. Antoniego Chruściela „Montera”,

— Rada m.st. Warszawy czyni od wielu lat duże trudności w sprawie umieszczenia na herbie m.st. Warszawy wizerunku Orderu Virtuti Militari, bowiem uważa, iż nie ma to żadnego merytorycznego uzasadnienia, gdyż miasto Warszawa zostało odznaczone tym orderem za obronę przed hitlerowskim najeźdźcą w 1939 roku. Orderem tym odznaczony jest tylko Lwów i Verdun we Francji.

Po wystąpieniu gen. S. Komornickiego–Nałęcza ponownie zabrał głos Włodzimierz Graf, który podziękował gen. S. Komornickiemu–Nałęczowi — Kanclerzowi Orderu Wojennego Virtuti Militari za usilne popieranie starań o uhonorowanie zasług gen. A. Chruściela „Montera” i jednocześnie stwierdził, że:

— dotychczas nikt nie przedstawił Prezydentowi RP sprawy odznaczenia gen. A. Chruściela „Montera” Orderem Orła Białego,

— środowisko mieszkańców Rembertowa zwróciło się do marszałka senatu RP Alicji Grzeškowiak i marszałka sejmu RP Macieja Płażyńskiego o osobiste przedstawienie prezydentowi RP sprawy odznaczenia Orderem Orła Białego gen. A. Chruściela „Montera” — niestety osoby te nie podjęły żadnego działania, a pani Alicja Grzeškowiak wręcz powiadomiła autorów prośby, że nie ma takiego obowiązku.

W części artystycznej uroczystości wystąpili goście z Wielkiej Brytanii (przyjechali do Warszawy na własny koszt, nie oczekując żadnych honorariów:

— Danuta Reutt — emigracyjna piosenkarka polska — córka oficera WP i AK,

— Olivier Gozdawa–Reutt — piosenkarz emigracyjny — syn pani Danuty Reutt,

— Freddy Worth — pianista angielski.

Zespół ten wykonał szereg polskich piosenek żołnierskich oraz nieznanych w Polsce pieśni powstałych na Zachodzie. Na miejscu można było nabyć kasetę z nagraniami. Ci, których nie było na to stać, mogli ją otrzymać bezpłatnie. Dochód ze sprzedaży kasety p. Danuta Reutt przeznaczyła na potrzeby Muzeum Niepodległości.

Na zakończenie występu p. Danuta Reutt poprosiła o wspólne zaśpiewanie kilku polskich kolęd, co uczestnicy z chęcią wykonali.

Pan Olivier Gozdawa-Reutt, dziękując za gorące przyjęcie występu zespołu, zwrócił się z apelem do pokolenia młodych Polaków, aby walczyli o ekonomiczną pozycję Polski z takim poświęceniem, z jakim ich dziadkowie i ojcowie walczyli o niepodległość.